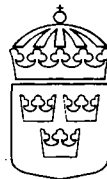

Utbildningsutskottets betänkande

1989/90:UbU12

Anslag till fortbildning m.m.

1989/90
UbU12

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1989/90:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnitt B. Skolväsendet punkterna B 8. Fortbildning m.m., B 9. Nationell utvärdering och prov samt B 10. Särskilda insatser inom skolområdet jämte motioner.

Propositionen

1. Fortbildning m.m.

Regeringen har under punkt B 8 (s. 118—120) föreslagit

10. att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta åtgärder för att förbättra tillgången på lärare i enlighet med vad som redovisats under inledningen (avsnitt 2.8),

11. att riksdagen till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 101 882 000 kr.

2. Nationell utvärdering och prov

Regeringen har under punkt B 9 (s. 121—122) föreslagit

12. att riksdagen till Nationell utvärdering och prov för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 21 009 000 kr.

3. Särskilda insatser inom skolområdet

Regeringen har under punkt B 10 (s. 123—124)

dels berett

13. riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om köp av tjänster från specialskolorna,

dels föreslagit

14. att riksdagen till Särskilda insatser inom skolområdet för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 349 180 000 kr.

Motionerna

1989/90:Ub203 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

10. att riksdagen beslutar att återföra inbesparade statsbidrag — 107 000 000 kr. — till anslaget B 10. Särskilda insatser inom skolområdet.

1989/90:Ub204 av Bengt Kronblad (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en rikstäckande fortbildningsplan inom miljö- och naturresursområdet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att högskolan i Kalmar bör ges möjlighet att delta i utvecklingen och genomförandet av en sådan plan.

1989/90:Ub247 av Sigge Godin och andre vice talman Christer Eirefelt (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortbildningen av idrottslärare.

1989/90:Ub253 av Lena Öhrsvik (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om personkretsen för utbildning i teckenspråk.

1989/90:Ub287 av Barbro Sandberg och Sigge Godin (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teckenspråksundervisning för hörande barn till hörselskadade teckenspråksanvändande föräldrar eller syskon.

1989/90:Ub310 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen till särskilda insatser inom skolområdet anslår 107 000 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit eller således 456 180 000 kr.,

10. att riksdagen för fortbildning av yrkeslärare anslår 12 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 113 882 000 kr.

1989/90:Ub317 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fortbildning för lärare i miljöfrågor,

18. att riksdagen till fortbildning för lärare i miljöfrågor för budgetåret 1990/91 anslår 10 milj.kr. utöver regeringens förslag till anslaget B 8. Fortbildning m.m.,

19. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fortbildning för lärare i datakunskap,

20. att riksdagen till fortbildning för lärare i datakunskap för budgetåret 1990/91 anslår 5 milj.kr. utöver regeringens förslag till anslaget B 8. Fortbildning m.m.

1989/90:Ub318 av Ylva Johansson m.fl. (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen för fortbildning i anslutning till försöksverksamheten med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan för budgetåret 1990/91 anslår 12,1 milj.kr. utöver regeringens förslag till anslaget B 8. Fortbildning m.m.

1989/90:Ub515 av Larz Johansson m.fl. (c) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om reaktivering av tidigare utbildade lärare som nu ej är verksamma inom läraryrket,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av kompletterande utbildning för obehöriga lärare.

1989/90:Ub801 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ämnesstudier i fortbildningen,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den ämnesinriktade fortbildningen för lärare skall uppgå till sammanlagt minst 20 poäng under en tioårsperiod,

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att häva lärarbristen.

1989/90:Ub803 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lärares kompletteringsutbildning.

1989/90:Ub804 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om längden på lärarutbildningen och hur fortbildningen kan utformas (delvis),

21. att riksdagen beslutar att anvisa 10 000 000 kr. under budgetåret 1990/91 till fortbildning,

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning av anslaget under B 8. Fortbildning m.m. med 20 000 000 kr. från oex-lärare etc. till fortbildning av grundskollärare.

1989/90:Ub807 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av fortbildningsinsatserna.

1989/90:Ub825 av Ann-Cathrine Haglund m.fl. (m) vari yrkas

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av lärarnas fortbildning,

11. att riksdagen beslutar om överföringar till anslaget Fortbildning m.m. i enlighet med vad i motionen anförts samt att till anslaget för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag av 525 182 000 kr.,

12. att riksdagen beslutar att från det av regeringen föreslagna anslaget Särskilda insatser inom skolområdet till anslaget Bidrag till driften av grundskolor m.m. överföra 320 milj.kr. till den del av förstärkningsresursen som avser undervisning,

13. att riksdagen beslutar att anslaget B 10 erhåller benämningen Regionala åtgärder för elever med handikapp samt att till anslaget för budgetåret 1990/91 anvisa ett reservationsanslag av 29 180 000 kr.

1989/90:UbU12

Utskottet

1. Fortbildning m.m.

Från anslaget betalas bl.a. kostnader för skolledarutbildning och för sådana övriga utbildningsinsatser där skolöverstyrelsen (SÖ) ansvarar för genomförandet. SÖ ansvarar därvid för att vissa angelägna utbildningar kommer till stånd, såsom vissa riksrekryterande kurser och andra utbildningsinsatser för lärare i yrkesämnen samt kurser för personal vid specialskolan, sameskolan samt fristående skolor på gymnasial nivå. Vidare disponerar SÖ medel för fortbildning av fysiklärare i ämnet elektronik. Inom anslaget disponerar SÖ även medel, som i styrande och stimulerande syfte fördelas på kommuner för att täcka kostnader för viss utbildning, som kommunerna själva ansvarar för. Under innevarande år fördelas således medel till lokala fortbildningsinsatser i anslutning till utvecklingsarbetet i gymnasieskolan samt för utbildning av lärare vid skolor som skall medverka i den skolförlagda delen inom grundskolläroplanen.

Särskilda lärarutbildningsåtgärder. Grundutbildning för lärare i ungdomsskolan

I budgetpropositionen (s. 24) redovisas en analys av orsakerna till den tilltagande bristen på behöriga lärare i ungdomsskolan. Analysen visar bl.a. att andelen obehöriga lärare i grundskolan och gymnasieskolan har ökat något under de senaste åren. Problemen med lärarförsörjningen varierar i landet men situationen är allvarligast i Storstockholmsområdet och i Norrlands inland. Föredragande statsrådet konstaterar att frågan om i vilken utsträckning ännu fler obehöriga lärare måste anställas i skolan i framtiden beror på bl.a. dimensioneringen av lärarnas grundutbildning. En ökad dimensionering av lärarnas grundutbildning kan emellertid börja få effekt på lärartillgången i skolan först i mitten på 1990-talet. För att behovet av lärare skall kunna tillgodoses även under de närmast kommande åren bör, enligt föredragande statsrådet, också andra åtgärder vidtas än rena grundutbildningsinsatser. Bl.a. kan anordnas särskilda utbildningar för obehöriga lärare (s.k. oex-utbildningar), kompletteringsutbildningar av olika slag samt reaktiveringskurser för sådana lärare som av olika anledningar har lämnat yrket. Under detta anslag beräknas 35 milj.kr. för sådana åtgärder och för en ökad dimensionering av grundutbildningen för lärare i ungdomsskolan. Regeringen föreslår att riksdagen bör *bemyndiga regeringen* att vidta åtgärder för att förbättra tillgången på lärare.

I motionerna 1989/90:Ub801 (m) yrkande 17, 1989/90:Ub803 (fp) yrkande 21 och 1989/90:Ub515 (c) yrkandena 7 och 8 föreslås ett antal

åtgärder för att förbättra tillgången på lärare i ungdomsskolan. I motion 1989/90:Ub801 framhålls att kvalitetskraven i olika slag av kompletteringsutbildningar för obehöriga lärare måste sättas högt. I motion 1989/90:Ub803 understryks vikten av att obehöriga lärares kompetens verkligen förstärks genom olika utbildningsinsatser och slutligen föreslås i motion 1989/90:Ub515 att SÖ och universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) skall ges resurser för att utforma ett lämpligt kursutbud för reaktiveringskurser för utbildade lärare som lämnat yrket.

Utskottet delar föredragande statsrådets och motionärernas uppfattning att särskilda insatser bör göras för att tillgodose behovet av behöriga lärare i ungdomsskolan på kort sikt. Utskottet utgår från att kvalitetskraven därvid ställs högt. På denna grund föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att vidta åtgärder för att förbättra tillgången på lärare i enlighet med vad som redovisats i budgetpropositionen under inledningen (avsnitt 2.8) och avslår motionerna 1989/90:Ub515 yrkandena 7 och 8, 1989/90:Ub801 yrkande 17 och 1989/90:Ub803 yrkande 21. Utskottet erinrar i detta sammanhang om att riksdagen hos regeringen begärt förslag till åtgärder för att trygga lärarförsörjningen till de tekniska utbildningarna i bl.a. gymnasieskolan (jfr bet. 1988/89:UbU30). Det är angeläget att kvalificerade personer i näringslivet förmås att söka sig till undervisningsuppgifter i gymnasieskolan.

Vad gäller ökad dimensionering av grundutbildningen för lärare i ungdomsskolan hänvisar utskottet till betänkande 1989/90:UbU22.

Fortbildningens allmänna inriktning

I regeringens proposition 1989/90:41 om kommunalt huvudmannaskap för lärare, skolledare, biträdande skolledare och syo-funktionärer aviserades en kraftfull satsning på utveckling och fortbildning av skolans personal. Tre olika typer av fortbildningsbehov borde tillgodoses, nämligen dels den enskilde lärarens behov av utveckling, dels de behov som grundas på de specifika förhållandena vid en viss skola eller i en viss kommun, dels sådana behov som definieras av de nationella behov och ambitioner som finns för skolan. Riksdagen beslöt (bet. 1989/90:UbU9, rskr. 58) med anledning av propositionen att regeringen bör återkomma med förslag till dels ett program om hur lärarnas fortbildning skall organiseras för att tillgodose de olika typer av behov som angetts, dels ett särskilt stipendiesystem för den individuellt motiverade fortbildningen.

Frågan om *fortbildningens inriktning m.m.* tas upp i motionerna 1989/90:Ub801 (m) yrkande 10, 1989/90:825 (m) yrkande 10 och 1989/90:Ub807 (fp) yrkande 17. Motionärerna framhåller att ämneskunskaper är den viktigaste grunden för lärarens verksamhet. Fortbildningen för lärare bör därför inriktas på ämnesfördjupning. I motion 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 13 delvis anförs att återkommande ämnesfortbildning bör vara en förutsättning i all lärarutbildning.

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att lärares möjligheter till fortbildning bör förbättras. Genom det avtal som parterna på det statliga området har träffat i slutet av år 1989 har förutsättningarna för lärarfortbildningen ökat i olika avseenden. Utskottet instämmer vidare i vad som anförs om återkommande fortbildning i propositionen (s. 23), nämligen att skolpersonalen måste få "möjlighet att under hela sin yrkesverksamma period regelbundet komplettera och fördjupa sina kunskaper och färdigheter i olika avseenden. Sådana utvecklingsmöjligheter är nödvändiga för att öka personalens kompetens och därmed också kvaliteten i skolarbetet."

Frågan om en utökad och delvis förändrad fortbildning bereds för närvarande inom det s.k. skolprojektet inom utbildningsdepartementet. Något uttalande i enlighet med motionärernas yrkanden anser utskottet inte vara påkallat, varför motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis, 1989/90:Ub807 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 10 avstyrks.

I motion 1989/90:Ub801 (m) yrkande 11 föreslås att alla lärare bör erbjudas att delta i *ämneseinriktad fortbildning* om sammanlagt 20 poäng under en tioårsperiod.

Utskottet hänvisar till riksdagens beslut (prop. 1987/88:100 bil. 10, UbU1987/88:12, rskr. 1987/88:203) om riktlinjer för ett tioårigt utbildningsprogram för lärarna i grundskolan med anledning av den nya lärarutbildningen. Utskottet finner det inte motiverat att riksdagen nu fattar beslut om ytterligare ett långsiktigt program för lärares fortbildning. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1989/90:Ub801 yrkande 11.

Speciella fortbildningsinsatser

I motion 1989/90:Ub317 (vpk) yrkandena 17 och 18 delvis behandlas bl.a. miljöundervisningen i skolan. Motionärerna anser att miljöundervisningen bör stärkas i både grundskolan och gymnasieskolan. Miljöfrågorna måste integreras på ett naturligt sätt i ett flertal ämnen. Mot denna bakgrund föreslås en ökad *fortbildning* för lärare i *miljöfrågor* (yrkande 17). Riksdagen bör under detta anslag anvisa 10 milj. kr. utöver regeringens förslag för att finansiera fortbildning i miljöfrågor (yrkande 18 delvis).

Utskottet utgår från att fortbildning i miljöfrågor såväl som andra väsentliga frågor kommer att kunna organiseras inom ramen för det program för fortbildning som regeringen senare kommer att redovisa för riksdagen. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub317 yrkandena 17 och 18 delvis.

Även i motion 1989/90:Ub204 (s) anförs att behovet av fortbildning av lärare inom miljö- och naturresursområdet är stort. Enligt motionären bör en *riksäckande utbildningsplan inom miljö- och naturresursområdet* utarbetas (yrkande 1). Högskolan i Kalmar, som enligt motionären bedriver en kvalificerad utbildning inom miljöområdet, bör i samråd med SÖ och UHÄ få i uppdrag att framlägga förslag till en sådan utbildningsplan (yrkande 2).

Utskottet behandlade likalydande yrkanden under föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU12). Utskottet hänvisade bl.a. till det arbete som SÖ och länskolnämnderna gjort i syfte att förstärka miljöundervisningen i skolan. Frågor om fortbildningens organisation inom skolväsendet bereds inom regeringskansliet. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub204.

Frågan om *fortbildning i datakunskap* tas upp i motion 1989/90:Ub317 (vpk) yrkandena 19 och 20 delvis. En undersökning om dataundervisningen i Stockholms skolor har bl.a. visat att endast hälften av eleverna på högstadiet har fått undervisning i datakunskap. Motionärerna drar den slutsatsen att lärarna saknar nödvändiga kunskaper i datafrågor och föreslår därför en förstärkt fortbildning i datakunskap (yrkande 19). Riksdagen bör under detta anslag anvisa 5 milj. kr. utöver regeringens förslag för att finansiera en förstärkt fortbildning i datakunskap (yrkande 20 delvis).

Utskottet vill först erinra om riksdagens beslut (prop. 1983/84:100 bil. 10, UbU18, rskr. 222) om att utöka tiden för dataundervisning på grundskolans högstadium till två stadiesveckotimmar, motsvarande ca 70 lektioner. I anslutning till detta beslut om dataundervisning har en eller två lärare per högstadieskola getts möjlighet att genomgå en kvalificerad fortbildning på dataområdet i syfte att de skall dels kunna föra vidare sina kunskaper till sina kolleger, dels kunna svara för en del av dataundervisningen. I gymnasieskolan ingår datalära som en integrerad del i bl.a. samhällskunskap och matematik. För de lärare i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning som skall svara för undervisningen i datalära har högskolan anordnat olika fortbildningskurser.

Sedan datalära infördes i grundskolan har verksamheten utvärderats av SÖ. Av utvärderingen framgår bl.a. att en omfattande fortbildning har genomförts i datakunskap och att de lärare som tidigare var bekanta med datatekniken, lärare i naturorienterande ämnen, har varit de som i första hand deltagit i de längre fortbildningskurserna.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub317 yrkandena 19 och 20 delvis.

I motion 1989/90:Ub247 (fp) yrkande 2 anføres att ämnet idrott i gymnasieskolan har en stor uppgift att fylla när det gäller att förbereda eleverna för inträdet på arbetsmarknaden. Med hänsyn till bl.a. de ökande arbetsskadorna i samhället bör enligt motionärerna kunskaperna i ergonomi förbättras. Mot bakgrund av brister på detta område i tidigare lärarutbildning anser motionärerna att *fortbildning i ergonomi* för lärare i idrott bör upprätthållas på en hög nivå så länge fortbildningsbehovet kvarstår. Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottet hänvisar till den nya kursplanen i ämnet idrott för gymnasieskolan som tillämpas från läsåret 1989/90. Enligt ämnets mål skall undervisningen bidra till att eleverna "blir medvetna om betydelsen av god arbets- och fritidsmiljö, funktionellt arbetssätt och riktig arbetsteknik — — —". Ergonomi och hälsa är ett av fem huvudmoment i ämnet.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att lärarnas kunskaper i ergonomi är en viktig förutsättning för undervisningen i idrott enligt den nya kursplanen. Utskottet förutsätter att skolmyndigheterna i sitt tillsynsansvar vidtar åtgärder om lärare i idrott i gymnasieskolan har bristfälliga kunskaper inom området ergonomi. När det gäller att besluta om utbildningsresursernas användning på den enskilda skolan utgår utskottet från att utbildningsbehov föranledda av nya eller ändrade kursplaner i ämnen prioriteras. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub247 yrkande 2.

I motion 1989/90:Ub310 (c) yrkande 10 och 1989/90:Ub318 (vpk) yrkande 2, båda delvis, föreslås att riksdagen anvisar *medel till fortbildning för yrkeslärare* i anslutning till försöksverksamheten med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan. Motionärerna anser att sådan utbildning är angelägen. Enligt motion 1989/90:Ub310 bör riksdagen anvisa 12 milj.kr. under detta anslag för utbildning för yrkeslärare. I motion 1989/90:Ub318 föreslås 12,1 milj. kr. för samma ändamål.

Utskottet vill erinra om att utbildning för lärare i anslutning till försöksverksamhet med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan kan ske under tid då eleverna har arbetsplatsförlagd utbildning. Under anslaget B 18. Bidrag till driften av gymnasieskolor beräknas 4,85 milj.kr. för kostnader för s.k. introduktionsutbildning av lärare i anslutning till försöksverksamhet med treårig yrkesinriktad utbildning. Särskilda medel till utbildning för yrkeslärare bör därför inte anvisas under förevarande anslag. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10 och 1989/90:Ub318 yrkande 2, båda delvis.

Enligt motion 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 22 bör medlen till utbildning under detta anslag i första hand satsas på behöriga lärare i tjänst. Enligt motionärerna bör en *omfördelning av medel inom anslaget* göras så att 20 milj.kr. av beräknade 35 milj.kr. till särskilda utbildningar för obehöriga lärare m.m. används för ordinarie utbildning.

Utskottet anser att särskilda åtgärder bör vidtas för att klara lärarbristen på kort sikt. Beräknat belopp under detta anslag för särskilda utbildningar för obehöriga lärare m.m. är enligt utskottets uppfattning väl avvägt. Som föredragande statsrådet påpekar i budgetpropositionen (s. 22) uppgår tillgängliga ekonomiska resurser för utbildning för lärare till ca 500 milj.kr. per år i grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub804 yrkande 22.

Anslagsbeloppet

Beträffande anslagsbeloppet under Fortbildning m.m. föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 101 882 000 kr. Enligt motion 1989/90:Ub825 (m) yrkande 11 bör genom överföring av medel från anslagen B 2. Länsskolnämnderna

och B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m. (sammanlagt 423,3 milj.kr.) riksdagen anvisa 525 182 000 kr. för budgetåret 1990/91 samlat under förevarande anslag. I motion 1989/90:Ub310 (c) yrkande 10 delvis föreslås att riksdagen anvisar 12 milj.kr. utöver regeringens förslag, dvs. 113 882 000 kr. Begärda anslagsökningar i motionerna 1989/90:Ub317 (vpk) yrkandena 18 och 20 samt 1989/90:Ub318 (vpk) yrkande 2 (samtliga delvis) beräknas till 27,1 milj. kr., vilket motsvarar ett anslagsbelopp på totalt 128 982 000 kr. Slutligen föreslås i motion 1989/90:Ub804 (mp) yrkande 21 att riksdagen anslår 10 milj. kr. utöver regeringens förslag, dvs. 111 882 000 kr. för budgetåret 1990/91.

Med hänvisning till vad utskottet anfört i det föregående avstyrks yrkandena om medel till fortbildning i miljöfrågor och i datakunskap samt till fortbildning för yrkeslärare. Likaså avstyrker utskottet förslagen om överföring av medel från vissa anslag till detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis), 1989/90:Ub804 yrkande 21 och 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 101 882 000 kr.

2. Nationell utvärdering och prov

Från detta anslag bekostas framställning av sådana standardprov för grundskolan som avses i 6 kap. 10 § grundskoleförordningen (1988:655), framställning av centrala prov för gymnasieskolan enligt 9 kap. 56 § gymnasieförordningen (1987:743) samt framställning av prov för yrkesinriktade linjer i gymnasieskolan och prov för kommunal vuxenutbildning (komvux) enligt vuxenutbildningsförordningen (1985:288). Vidare utgår medel för att täcka vissa kostnader för den nationella utvärdering av elevers kunskaper, färdigheter och attityder som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 1986/87:100, UbU1986/87:11, rskr. 1986/87:146 och prop. 1987/88:100 UbU1987/88:13, rskr. 1987/88:204).

Beträffande *anslagsbeloppet* beräknas det samlade medelsbehovet under anslaget till 21 009 000 kr. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att riksdagen till Nationell utvärdering och prov för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 21 009 000 kr.

3. Särskilda insatser inom skolområdet

Från anslaget betalas kostnader för statsbidrag enligt förordningen (1987:738) om statsbidrag till särskilda insatser inom skolområdet. SÖ fördelar de medel som anvisats under anslaget mellan länen i huvudsak med utgångspunkt i elevantal i grundskolorna och gymnasieskolorna i resp. län. Länskolnämnderna fördelar medlen till dels kommuner som tar på sig regionala undervisningsinsatser, dels kommuner som har behov av resurstillskott för undervisning av handikappade och sjuka elever eller elever med andra särskilda behov.

Enligt förordningen (1984:75) om regional samverkan i fråga om undervisning för elever med handikapp är landet indelat i fem planeringsregioner. I varje region finns en planeringsberedning som skall samordna och planera insatserna så att befintliga resurser utnyttjas på bästa möjliga sätt. Vid länskolnämnden på varje regions huvudort finns en handikappkonsulent. Dessutom finns vid länskolnämnderna en regional pedagogisk stödorganisation i form av konsulenter för olika handikappgrupper.

I föregående års budgetproposition (prop. 1988/89:100 s. 38 f.) redovisade regeringen förslag till åtgärder när det gäller *utbildning i teckenspråk*. En åtgärd var att hörande elever med döva föräldrar eller döva syskon skulle få undervisning i teckenspråk. Utskottet hade inte något att erinra mot regeringens förslag (bet. 1988/89:UbU12).

I motionerna 1989/90:Ub253 (s) och 1989/90:Ub287 (fp) föreslås att personkretsen för teckenspråksundervisning skall vidgas, så att även hörande barn till *hörselskadade* teckenspråksanvändande föräldrar eller syskon får sådan undervisning. Motionärerna anför att allt fler hörselskadade personer numera använder teckenspråk för att få en säkrare social kommunikation.

Utskottet vill först erinra om att planeringsberedningarna har ett samordningsansvar för utbildningsinsatserna för teckenspråksundervisningen för hörande elever med döva föräldrar eller syskon (jfr bet. 1988/89:UbU12). Denna undervisning, som startade läsåret 1988/89, genomförs inom ramen för de regionalt tillgängliga resurserna som anvisats för planeringsberedningarnas verksamhet. Utskottet har inhämtat att antalet hörande elever i grundskolan och gymnasieskolan till hörselskadade föräldrar eller syskon kan beräknas till ca 2 500 elever. Uppgiften är dock osäker. Med utgångspunkt i SÖ:s kalkyler för teckenspråksundervisning (jfr bet. 1988/89:UbU3 s. 4) kan behovet av undervisningsvolym beräknas till ca 1 250 lärarveckotimmar per år. Kostnaden beräknas till ca 10,5 milj.kr. Motionärerna anvisar inga medel till finansiering av kostnaderna för utbildning i teckenspråk för hörande elever till hörselskadade föräldrar eller syskon. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1989/90:Ub253 och 1989/90:Ub287.

Enligt vad föredragande statsrådet anför i budgetpropositionen (s. 124) bör den kunskap som specialskolorna besitter även kunna utnyttjas för handikappade elever inom resp. region, vilka integrerats i det kommunala skolväsendet. Regeringen föreslår därför att medlen för regionala åtgärder i mindre omfattning även får användas för *köp av tjänster från specialskolan* för de insatser som planeringsberedningen bedömer att regionens handikappade elever behöver.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om köp av tjänster från specialskolorna och föreslår att riksdagen utan erinran lägger proposition 1989/90:100 i denna del till handlingarna.

Det samlade medelsbehovet för *anslaget* beräknas för budgetåret till 349 180 000 kr.

Enligt motion 1989/90:Ub825 (m) yrkande 12 delvis bör kommuner och skolor själva besluta i frågor om fördelning av resurser för elever som behöver särskilt stöd. Endast en mindre del av resurserna för stöd till handikappade elever bör fördelas av länskolnämnderna. Mot denna bakgrund bör en överföring göras av medel motsvarande 320 milj.kr. till den undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen under anslaget B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m. Motionärerna anför vidare att förevarande anslag bör benämnas "Regionala åtgärder för elever med handikapp". Beträffande anslagsbeloppet föreslås att riksdagen anvisar ett reservationsanslag på 29 180 000 kr. (yrkande 13).

I motionerna 1989/90:203 yrkande 10 och 1989/90:310 yrkande 2 (båda c) erinras om att den arbetskonflikt på skolområdet som ägde rum under slutet av höstterminen år 1989 ledde till att många elever gick miste om en del av sin undervisning. Motionärerna anser att statsverket har gjort en besparing i form av ej utbetalda statsbidrag till skolhuvudmännen. Mot denna bakgrund bör en återföring göras av inbesparade medel till detta anslag. Ett belopp på 107 milj. kr. bör således överföras för budgetåret 1990/91. Medlen bör användas till stöd för sådana elever som till följd av konflikten kommit efter i undervisningen.

Utskottet vill erinra om riksdagens beslut (prop. 1987/88:100, UbU1987/88:13, rskr. 204) om att nya principer för kostnadsfördelningen mellan stat, värdkommun och hemkommun för regionala undervisningsinsatser tillämpas från läsåret 1989/90. När det gäller överföring av medel från detta anslag till anslaget B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m. behandlade utskottet ett likartat yrkande under föregående riksmöte (bet. 1988/89:UbU12). Utskottet anförde då att en sådan överföring skulle innebära att den verksamhet som planeringsberedningarna ansvarar för inte längre skulle kunna bedrivas på ett sätt som gagnar de handikappade eleverna. Riksdagen avslag yrkandet. Utskottet har inte funnit att något nytt har framkommit i ärendet som bör föranleda riksdagen att ändra sitt ställningstagande i vad gäller överföring av medel från detta anslag till anslaget B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m.

Beträffande yrkandet om återföring av inbesparade medel till detta anslag anser utskottet det inte meningsfullt att riksdagen anvisar extra resurser för stödundervisning för de elever som kommit efter i undervisningen till följd av arbetskonflikten under slutet av höstterminen år 1989, då resurserna kan disponeras först fr.o.m. nästa budgetår.

I konsekvens med utskottets ställningstaganden när det gäller dels överföring av medel från detta anslag till anslaget B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m., dels återföring av inbesparade statsbidrag och då utskottet inte har något att erinra mot medelsberäkningen föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub203 yrkande 10, 1989/90:Ub310 yrkande 2 och 1989/90:825 yrkande 13 för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 349 180 000 kr.

Utskottet hemställer

Fortbildning m.m.1. beträffande *bemyndigande för regeringen*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub515 yrkandena 7 och 8, 1989/90:Ub801 yrkande 17 och 1989/90:Ub803 yrkande 21 bemyndigar regeringen att vidta åtgärder för att förbättra tillgången på lärare,

res. 1 (m)

2. beträffande *fortbildningens inriktning m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis, 1989/90:807 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 10,

res. 2 (m, fp)

res. 3 (mp)

3. beträffande *ämnesinriktad fortbildning*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub801 yrkande 11,

res. 4 (m)

4. beträffande *fortbildning i miljöfrågor*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub317 yrkandena 17 och 18 delvis,

res. 5 (vpk, mp)

5. beträffande *rikstäckande fortbildningsplan inom miljö- och naturresursområdet m.m.*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub204

res. 6 (vpk)

6. beträffande *fortbildning i datakunskap*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub317 yrkandena 19 och 20 delvis,

7. beträffande *fortbildning i ergonomi*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub247 yrkande 2,

8. beträffande *medel till fortbildning för yrkeslärare*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10 delvis och 1989/90:Ub318 yrkande 2 delvis,

res. 7 (c, vpk)

9. beträffande *omfördelning av medel inom anslaget*

att riksdagen avslår motion 1989/90:Ub804 yrkande 22,

res. 8 (mp)

10. beträffande *anslagsbeloppet under Fortbildning m.m.*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis)

och 1989/90:Ub804 yrkande 21 samt 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 101 882 000 kr.

res. 9 (m)
res. 10 (c)
res. 11 (vpk)
res. 12 (mp)

Nationell utvärdering och prov

11. beträffande *anslagsbeloppet under Nationell utvärdering och prov*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 till Nationell utvärdering och prov för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 21 009 000 kr.,

Särskilda insatser inom skolområdet

12. beträffande *utbildning i teckenspråk*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:Ub253 och 1989/90:Ub287,

13. beträffande *köp av tjänster från specialskolorna*

att riksdagen utan erinran lägger proposition 1989/90:100 i denna del till handlingarna,

14. beträffande *anslagsbeloppet under Särskilda insatser inom skolområdet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 och med avslag på motionerna 1989/90:Ub203 yrkande 10, 1989/90:Ub310 yrkande 2 samt 1989/90:Ub825 yrkandena 12 och 13 till Särskilda insatser inom skolområdet för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 349 180 000 kr.

res. 13 (m)
res. 14 (c)

Stockholm den 29 mars 1990

På utbildningsutskottets vägnar

Larz Johansson

Närvarande: Larz Johansson (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Margareta Israelsson (s), Berit Löfstedt (s), Birger Hagård (m), Carl-Johan Wilson (fp), Marianne Andersson (c), Björn Samuelson (vpk), Eva Goës (mp), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ingegerd Wärnersson (s), Jan Björkman (s) och Lena Öhrsvik (s).

Reservationer

1. Bemyndigande för regeringen (mom. 1)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "i gymnasieskolan" bort ha följande lydelse:

Då lärarutbildningen i dag har svårigheter att rekrytera tillräckligt många sökande finns det enligt utskottets uppfattning skäl att vidta extraordinära åtgärder för att eleverna i ungdomsskolan skall få undervisning av kompetenta lärare. Det är därvid viktigt att fånga upp vikarierande lärare utan formell behörighet, lärare som lämnat yrket av olika skäl och personer med annan utbildningsbakgrund. Utskottet vill understryka att kvalitetskraven på utbildningen för dessa grupper måste ställas högt. Målet måste vara att ge såväl ämnesmässig som pedagogisk och metodisk kompetens. Som en förutsättning för all utbildning av lärare måste gälla att utbildningen inriktas på lärarens kunskapsförmedlande roll. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub801 yrkande 17 och med anledning av proposition 1989/90:Ub100, motionerna 1989/90:Ub515 yrkande 7 och 8 samt 1989/90:Ub803 yrkande 21 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *bemyndigande för regeringen*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub801 yrkande 17 och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub515 yrkandena 7 och 8 samt 1989/90:Ub803 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Fortbildningens inriktning m.m. (mom. 2)

Ann-Cathrine Haglund (m), Lars Leijonborg (fp), Birgitta Rydle (m), Birger Hagård (m) och Carl-Johan Wilson (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "yrkande 10 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka vikten av goda ämneskunskaper hos alla lärare. Goda ämneskunskaper ger trygghet i lärarrollen. Fortbildning och vidareutbildning är viktiga inslag i personalutvecklingen. Då fortbildningsinsatserna för lärare kommer att kunna öka under de närmaste åren är det utskottets uppfattning att fortbildningen i huvudsak bör inriktas på ämnesfördjupning i de ämnen som läraren undervisar i. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub807 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 10 samt med anledning av 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *fortbildningens inriktning m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub807 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 10 samt med anledning av 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1989/90:UbU12

3. Fortbildningens inriktning m.m. (mom. 2)

Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet instämmer" och slutar med "yrkande 10 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning kan lärarutbildningen inte ge alla de kunskaper och färdigheter som läraryrket kräver. Återkommande fortbildning är därför ett viktigt villkor i all lärarutbildning och möjliggör en utveckling och förnyelse av skolans verksamhet. Enligt utskottets uppfattning bör en termins fortbildning för varje lärare minst vart sjunde år vara en rimlig målsättning. Sådan fortbildning kan med fördel organiseras inom ramen för s.k. sommaruniversitet. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis och med anledning av motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub807 yrkande 17 och 1989/90:825 yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *fortbildningens inriktning m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 13 delvis och med anledning av motionerna 1989/90:Ub801 yrkande 10, 1989/90:Ub807 yrkande 17 och 1989/90:Ub825 yrkande 10 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Ämnesinriktad fortbildning (mom. 3)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet hänvisar" och slutar med "yrkande 11" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med motionärerna, att fortbildningen av lärare måste läggas om. Lärarnas fortbildning bör inriktas på ämnesfördjupning. Utskottet tillstyrker förslaget att alla lärare bör erbjudas att delta i ämnesinriktad fortbildning om sammanlagt minst 20 poäng under en tioårsperiod. Utskottet anser att genomgången fortbildning bör få genomslag vid lönesättningen. Hög kompetens skall erkännas i en differentierad lönesättning. Mer kunskap och särskilt ansvar skall ge mer lön. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub801 yrkande 11 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *ämnesinriktad fortbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub801 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Fortbildning i miljöfrågor (mom. 4)

Björn Samuelson (vpk) och Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet utgår" och slutar med "och 18 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att miljöfrågorna bör få ökad uppmärksamhet i skolans undervisning. Det är därvid viktigt att lärarna samverkar när det gäller undervisningen i miljöfrågor, så att eleverna får möjlighet att se de ekologiska sambanden inom olika områden. I syfte att förbättra lärarnas förutsättningar att ge en adekvat undervisning i miljöfrågor bör enligt utskottets uppfattning fortbildningen i miljöfrågor prioriteras och utökas. Utskottet föreslår att riksdagen under detta anslag anvisar 10 milj. kr. utöver regeringens förslag för fortbildningsinsatser inom miljöområdet. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub317 yrkandena 17 och 18 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

4. beträffande *fortbildning i miljöfrågor*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub317 yrkandena 17 och 18 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Fortbildning i datakunskap (mom. 6)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "och 20 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att kunskaper i att använda och kontrollera en dator blir allt viktigare i vårt samhälle. Med hänvisning till uppgifter från en undersökning om dataundervisningen i Stockholms skolor är det otillfredsställande att inte alla elever på grundskolans högstadium får grundläggande kunskaper i datalära. Mot denna bakgrund delar utskottet motionärernas uppfattning att fortbildningen i datakunskap bör förstärkas. Riksdagen bör under detta anslag anvisa 5 milj.kr. utöver regeringens förslag för fortbildning i datakunskap för lärare. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub317 yrkandena 19 och 20 delvis som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *fortbildning i datakunskap*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub317 yrkandena 19 och 20 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Medel till fortbildning för yrkeslärare (mom. 8)

1989/90:UbU12

Larz Johansson (c), Marianne Andersson (c) och Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "båda delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att 12,1 milj. kr. anslås till fortbildning för lärare i anslutning till försöksverksamheten med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan. Anslagsbeloppet överensstämmer med vad SÖ föreslagit i sin anslagsframställning för budgetåret 1990/91. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10 och 1989/90:Ub318 yrkande 2, båda delvis, som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *medel till fortbildning för yrkeslärare*
att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10 och 1989/90:Ub318 yrkande 2, båda delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

8. Omfördelning av medel inom anslaget (mom. 9)

Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "yrkande 22" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är tillgängliga resurser för fortbildning för behöriga och i tjänst varande lärare otillräckliga. Fortbildning bör vara en väsentlig del i skolhuvudmännens program för personalutveckling. Mot denna bakgrund bör nu i tjänst varande lärare prioriteras i all fortbildning. Utskottet anser därför att 20 milj.kr. av beräknade 35 milj.kr. under detta anslag avseende utbildningar för obehöriga lärare m.m. omfördelas och reserveras för den ordinarie fortbildningen. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 22 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *omfördelning av medel inom anslaget*
att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 22 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Anslagsbeloppet under Fortbildning m.m. (mom. 10)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "reservationsanslag på 101 882 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att riksdagen genom överföring av medel från anslagen B 2. Länsskolnämnderna och B 11. Bidrag till driften av grund-

skolor m.m. till anslaget Fortbildning m.m. bör anvisa ett reservationsanslag på 525 182 000 kr för budgetåret 1990/91. Anslagsökningen motiveras av en målmedveten satsning på ämnesinriktad fortbildning för lärare. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub825 yrkande 11 och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis) och motion 1989/90:804 yrkande 21 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 525 182 000 kr.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet under Fortbildning m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub825 yrkande 11 och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis) och motion 1989/90:Ub804 yrkande 21 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 525 182 000 kr.

10. Anslagsbeloppet under Fortbildning m.m. (mom. 10)

Larz Johansson och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "reservationsanslag på 101 882 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att regeringens förslag till anslagsbelopp under Fortbildning m.m. bör öka med 12 milj.kr. för att finansiera fortbildning för yrkeslärare med anledning av försöksverksamheten med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub310 yrkande 10 delvis och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis), 1989/90:Ub804 yrkande 21 och 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 113 882 000 kr.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet under Fortbildning m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub310 yrkande 10 delvis och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis), 1989/90:Ub804 yrkande 21 och 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 113 882 000 kr.

11. Anslagsbeloppet under Fortbildning m.m. (mom. 10)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "reservationsanslag på 101 882 000 kr." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen anvisa ytterligare medel till dels fortbildning för yrkeslärare med anledning av försöksverksamheten med treårig yrkesutbildning i gymnasieskolan (12,1 milj.kr.), dels fortbildning i miljöfrågor (10 milj.kr.), dels fortbildning i datakunskap (5 milj.kr.), totalt 27,1 milj.kr. utöver regeringens förslag. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis) och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:310 yrkande 10 delvis, 1989/90:Ub804 yrkande 21 och 1989/90:825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 128 982 000 kr.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet under Fortbildning m.m.*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis) och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10 delvis, 1989/90:Ub804 yrkande 21 och 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 128 982 000 kr.

12. Anslagsbeloppet under Fortbildning m.m. (mom. 10)

Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "reservationsanslag på 101 882 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att riksdagen bör anvisa 10 milj.kr. utöver regeringens förslag till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91. Utskottet föreslår således att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 21 och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20, 1989/90:Ub318 yrkande 2 (samtliga delvis) och 1989/90:Ub825 yrkande 11 till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 111 882 000 kr.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *anslagsbeloppet under Fortbildning m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub804 yrkande 21 och med anledning av proposition 1989/90:100, motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 10, 1989/90:Ub317 yrkandena 18 och 20,

1989/90:Ub318 yrkande 2 och 1989/90:Ub825 yrkande 11 (samtliga delvis) till Fortbildning m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 111 882 000 kr.

1989/90:UbU12

13. Anslagsbeloppet under Särskilda insatser inom skolområdet (mom. 14)

Ann-Cathrine Haglund, Birgitta Rydle och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "på 349 180 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till den i motion 1989/90:Ub825 yrkande 12 delvis framförda uppfattningen att kommunerna själva bör kunna avgöra var befintliga resurser inom det allmänna skolväsendet bäst kommer till användning på det lokala planet. Mot denna bakgrund bör 320 milj. kr. överföras till den undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen under anslaget B 11. Bidrag till driften av grundskolor m.m. Utskottet anser att endast en mindre del av befintliga resurser för undervisning för handikappade elever bör fördelas av länskolnämnderna efter kommunernas skiftande behov. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att detta anslag benämns "Regionala åtgärder för elever med handikapp".

Utskottet föreslår att riksdagen till Regionala åtgärder för elever med handikapp för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 29 180 000 kr.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *anslagsbeloppet under Särskilda insatser inom skolområdet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:Ub825 yrkandena 12 och 13 och med avslag på proposition 1989/90:100 samt motionerna 1989/90:Ub203 yrkande 10 och 1989/90:Ub310 yrkande 2 till Regionala åtgärder för elever med handikapp för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 29 180 000 kr.

14. Anslagsbeloppet under Särskilda insatser inom skolområdet (mom. 14)

Larz Johansson och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "på 349 180 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att den besparing i form av ej utbetalda statsbidrag som statsverket gjort till följd av arbetskonflikten på skolområdet under höstterminen år 1989 bör återföras till skolverksamheten. Utskottet beräknar att ett belopp på 107 milj.kr. bör tillföras detta anslag.

Beträffande anslagsbeloppet under anslaget Särskilda insatser inom skolområdet föreslår utskottet med bifall till motionerna 1989/90:Ub203 yrkande 10 och 1989/90:Ub310 yrkande 2, med anledning av proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Ub825 yrkandena 12 och 13 att riksdagen till Särskilda insatser inom skolområdet för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 456 180 000 kr., vilket innebär en ökning med 107 milj.kr. i jämförelse med regeringens förslag.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. *beträffande anslagsbeloppet under Särskilda insatser inom skolområdet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:Ub310 yrkande 2, 1989/90:Ub203 yrkande 10 och med anledning av proposition 1989/90:100 och med avslag på motion 1989/90:Ub825 yrkandena 12 och 13 till Särskilda insatser inom skolområdet för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 456 180 000 kr.

